

Reumatologien i fortsat hastig udvikling

Dansk Reumatologisk Selskab

Overlæge Ole Rintek Madsen, 1. reservelæge Lene Terslev, overlæge Ulrik Tarp, klinikchef Søren Jacobsen & professor Mikkel Østergaard

De seks registrerede biologiske lægemidler til behandling af reumatoid arthritis (RA), psoriasisarthritis og ankyloserende spondylitis (AS) virker anti-inflammatorisk ved hæmning af tumornekrosefaktor (TNF), IL-1 og T-celle-kostimulation samt ved B-celledepletering. Anti-IL-6 forventes snart at blive tilgængelig. Lægemidlerne muliggør nye behandlingsstrategier. Behandling af tidlig sygdom belyses i en igangværende dansk multicenterundersøgelse. Der er ingen international konsensus om førstevalgspræparat, valg ved behandlingssvigt eller ved bivirkninger, men undersøgelser – der bl.a. er baserede på den danske kliniske database DANBIO – er med til at afklare, hvorledes der skal prioriteres [1]. Øget infektionsrisiko er den vigtigste bivirkning. Pneumokok- og influenza-vaccination bør overvejes. Der har ikke kunnet påvises nogen øget risiko for malignitet i registerdata. Risikoen for fototoksicitet synes at være yderst begrænset. Økonomiske aspekter ved behandlingerne analyseres i en kommende dansk medicinsk teknologivurdering (MTV)-rapport.

Med de stærkt forbedrede muligheder for behandling af inflammatoriske led- og ryglidelser, er der et øget behov for effektive validerede metoder til monitorering og prognosticering af den enkelte patient. OMERACT (*Outcome Measures in Rheumatology*) er et internationalt netværk af arbejdsgrupper med interesse i udkommemål [2]. Nye metoder til bedømmelse af sygdomsaktivitet på basis af bl.a. biomarkører, ultralydsundersøgelse (UL) og magnetisk resonans (MR)-skanning [3] er udviklet, alle med dansk deltagelse. Det er netop vist, at

MR-scoring af knogleødem er den stærkeste prædiktor for fremtidig ledødelæggelse ved tidlig RA. Ved MR-skanning og UL kan man påvise sygdomsaktivitet og erosiv progression hos patienter med RA trods kliniske tegn på remission (Figur 1). UL af selv et enkelt håndled synes at være værdifuld ved monitorering af sygdomsaktiviteten, hvilket kan få betydning for implementeringen af UL i den kliniske hverdag.

Et andet internationalt samarbejde med dansk deltagelse er »3e«-projektet, der har til formål dels at udveksle viden om diagnostik, monitorering og behandling (*exchange*) og dels at udvikle kliniske anbefalinger på basis af *evidence* og *expertise*. Deltagerne omfatter både forskere og klinikere, og arbejdet tager udgangspunkt i konkrete kliniske problemstillinger. Indtil videre er der publiceret anbefalinger vedrørende AS [4] og methotrexatbehandling.

Man er blevet tiltagende opmærksom på aterosklerotisk hjertesygdom som årsag til øget mortalitet og morbiditet hos patienter med kronisk reumatoid inflammation, hvor inflammationen har større betydning for udvikling af aterosklerose end traditionelle risikofaktorer. Optimal inflammationskontrol forventes at bedre overlevelsen, men brugen af visse non-steroide anti-inflammatoriske stoffer er associeret med en øget risiko for myokardieinfarkt og død hos RA-patienter og i den generelle befolkning [5].

Korrespondance: Ole Rintek Madsen, Medicinsk Afdeling C, Reumatologisk funktion, Gentofte Hospital, DK-2900 Hellerup. E-mail: rintek@dadlnet.dk

Interessekonflikter: Ingen

Litteratur

- Hetland ML, Lindegaard HM, Hansen A et al. Do changes in prescription practice in patients with rheumatoid arthritis treated with biological agents affect treatment response and adherence to therapy? Results from the nationwide Danish DANBIO Registry. *Ann Rheum Dis* 2008;67:1023-6.
- www.omeract.org (januar 2009).
- Østergaard M, McQueen F, Wiell C et al. The OMERACT psoriatic arthritis magnetic resonance imaging scoring system (PsAMRIS): Definitions of key pathologies, suggested MRI sequences and preliminary scoring system for PsA hands. *J Rheumatol* 2009 (i trykken).
- Pedersen SJ, Madsen OR, Erlendsson J et al. Danske anbefalinger for diagnostik, monitorering og behandling af ankyloserende spondylitis og spondylarthritis udarbejdet i et internationalt projektsamarbejde. *Ugeskr Læger* 2008;170:4044-50.
- Fosbøl EL, Gislason GH, Jacobsen S et al. Risk of myocardial infarction and death associated with the use of NSAID among healthy individuals: A nationwide study. *Clin Pharm Ther* 2008, 5 November (Epub ahead of print).

Figur 1. Ultralydsundersøgelse af et håndled med synovitis hos en patient med reumatoid arthritis.